

Báo cáo

**Khóa tập huấn về Phương pháp Khuyến nông có sự
tham gia (PAEM TOMT)**

Nội báo cáo cho:

SMNR-CV

Người chuẩn bị:

Thái Thị Minh, thạc sỹ.

Tháng 11, 2009

Mục lục

Mục lục	2
I. Giới thiệu	3
II. Học viên	3
III. Nội dung và phương pháp tập huấn	4
IV. Kết quả	5
IV.1 Đánh giá của giảng viên	5
IV.2 Đánh giá của học viên	6
V. Khuyến nghị	7
V.1 Khuyến nghị của học viên	7
V.2 Khuyến nghị của giảng viên	7
Phụ lục	8
Phụ lục 1. Chương trình khóa tập huấn PAEM TOMT	8
Phụ lục 2. Tiêu chí đánh giá học viên	9
Phụ lục 3. Đánh giá kết quả học viên	10

I. Giới thiệu

Từ tháng 4 năm 2004, Dự án “Quản lý bền vững Nguồn tài nguyên thiên nhiên khu vực Miền Trung Việt Nam” đã được triển khai ở tỉnh Quảng Bình dưới dự hỗ trợ kỹ thuật và tài chính của GTZ để khuyến khích quản lý và sử dụng có hiệu quả nguồn tài trong các đối tượng liên quan như các cộng đồng người dân địa phương, các nhà quản lý và hoạch định chính sách, các cơ quan nhà nước và khối cung cấp dịch vụ tư nhân. Kết quả đầu ra của dự án bao trùm bốn lĩnh vực chính về: 1) lập kế hoạch phát triển kinh tế xã hội có sự tham gia của người dân; 2) Phương pháp khuyến nông có sự tham gia của người dân; 3) phát triển kinh tế vùng gắn liền với xây dựng chuỗi giá trị; và 4) lâm nghiệp cộng đồng. Dự án đã xây dựng và thử nghiệm thành công một số phương pháp và mô hình ở hầu hết các lĩnh vực công việc. Ở giai đoạn cuối của quá trình triển khai, thách thức đặt ra là việc thể chế hóa những thành công này vào hệ thống quản lý nhà nước cấp tỉnh. Một số các hoạt động đã và đang được triển khai trong 6 tháng cuối cùng của dự án để hỗ trợ các đối tác và bên liên quan cấp tỉnh trong quá trình tiếp nhận những thành công của dự án, tăng cường năng lực cho các cơ quan địa phương và phát triển nguồn nhân lực để ứng dụng bền vững những đổi mới về tổ chức này. Trong hoàn cảnh này, khóa đào tạo giảng viên nòng cốt về phương pháp khuyến nông có sự tham gia (PAEM TOMT) đã được tổ chức tại thành phố Đồng Hới từ ngày 13 đến ngày 15 tháng 11 năm 2009 với sự phối hợp giữa Hợp phần Khuyến nông – dự án SMNR-CV và Trung tâm Khuyến nông Khuyến Lâm Quảng Bình.

Khóa tập huấn được tổ chức bởi Trung tâm Khuyến nông Khuyến Lâm Quảng Bình với sự hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật và giám sát của cán bộ dự án SMNR-CV. Mục tiêu tổng quát của khóa đào tạo là hỗ trợ hệ thống khuyến nông Quảng Bình phát triển nguồn nhân lực để tiếp tục sử dụng rộng rãi phương pháp khuyến nông có sự tham gia (PAEM), tăng cường tính làm chủ của hệ thống khuyến nông tỉnh trong quá trình áp dụng xuống tận khuyến nông cơ sở và xây dựng và tăng cường năng lực cho đội ngũ giảng viên nòng cốt tỉnh để sử dụng cho hoạt động đào tạo và đào tạo lại PAEM. Mục tiêu cụ thể của khóa đào tạo này là:

1. Củng cố và cung cấp thêm kiến thức về kỹ năng và phương pháp về PAEM nhằm nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ trung tâm khuyến nông khuyến ngư Quảng Bình,
2. Tăng cường khả năng áp dụng phương pháp và kỹ năng PAEM cho hệ thống khuyến nông Quảng bình thông qua quá trình trao đổi và chia sẻ thông tin và kinh nghiệm trong quá trình tập huấn, và
3. Đào tạo giảng viên nòng cốt về PAEM cho Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư Quảng Bình để sử dụng phổ biến rộng rãi phương pháp này trong hệ thống KN tỉnh.

II. Học viên

18 Học viên từ Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư Quảng Bình, 7 trạm khuyến nông của tất cả huyện lỵ trong tỉnh đã tham dự khóa tập huấn. Trong đó, hơn 90% học viên đã được đào tạo qua các khóa tập huấn về phương pháp khuyến nông có sự tham gia (PAEM TOT). 10% còn lại chưa được đào tạo về phương pháp này chủ yếu tập trung vào số học viên đến từ những phòng ban khác nhau của Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư Quảng Bình. Hầu hết học viên đến từ các trạm khuyến nông để có kiến thức về PAEM và kinh nghiệm sử dụng phương pháp khuyến nông này. Tuy nhiên, để trở thành một giảng viên nòng cốt về PAEM, họ cần được trang bị thêm một số hành trang để đáp ứng với nhu cầu, cụ thể là: kiến thức và hiểu sâu hơn về PAEM, kinh nghiệm sử dụng chu trình tập huấn dựa vào chu trình học thông qua trải nghiệm và kỹ năng sử dụng phương pháp tập huấn có sự tham gia trong quá trình tập huấn về PAEM cho cán bộ khuyến nông cơ sở. Những yêu cầu này chỉ có thể có được khi họ có nhiều cơ hội để thực hành nhằm phát triển kỹ năng và làm giàu thêm vốn kiến thức của mình.

III. Nội dung và phương pháp tập huấn

Dựa vào kết quả thảo luận với cán bộ của dự án SMNR-CV về nội dung của những khóa tập huấn về PAEM được tổ chức từ trước, nội dung chương trình tập huấn đầu tiên được giảng viên xây dựng, sau đó được bổ sung và chỉnh sửa sau khi cán bộ dự án góp ý, và cuối cùng được làm cơ sở để soạn thảo tài liệu tập huấn (xem chi tiết ở phụ lục 1). Khóa học được tổ chức trong vòng 3 ngày, bao gồm cả phân lý thuyết và thực hành. Phân lý thuyết được tiến hành trong 2,5 ngày đầu với những nội dung chính như:

1. Củng cố lại kiến thức về PAEM, các kỹ năng và phương pháp cơ bản sử dụng trong PAEM, và các kỹ năng và phương pháp nâng cao sử dụng trong PAEM,
2. Lý thuyết về giảng dạy cho người lớn: nguyên tắc học tập của người lớn, môi trường và chu trình học
3. Phương pháp cơ bản sử dụng trong khuyến nông có sự tham gia: Phương pháp động não, Phương pháp thảo luận nhóm, Philip (365), Phương pháp quan sát thực tế, đóng vai, trò chơi
4. Kỹ năng và phương pháp nâng cao sử dụng trong PAEM: kỹ năng thu thập thông tin, xác định và giải quyết vấn đề, phân tích thành công-điểm yếu và mục đích và vấn đề (SWAP), phân tích thị trường và chuỗi giá trị, xây dựng và thiết kế mô hình với nông dân.
5. Xây dựng và triển khai chương trình/kế hoạch/ hoạt động khuyến nông có sự tham gia: xác định nhu cầu, xây dựng chương trình/kế hoạch/hoạt động, triển khai, giám sát và đánh giá
6. Xây dựng chương trình khóa tập huấn cho tập huấn viên về PAEM (PAEM TOT) và kế hoạch bài giảng
7. Các hoạt động quản lý khóa tập huấn TOT: tổ chức lớp, giới thiệu và làm quen, tổ chức nhóm học tập/thực hành, kiểm tra đầu khóa và cuối khóa, khởi động, ôn bài, tổng kết bài, đánh giá ngày/nội dung tập huấn

Phần thực hành đã được thiết kế để tạo cơ hội cho học viên sử dụng những phương pháp và kỹ năng trao đổi ở phần lý thuyết vào quá trình tập huấn PAEM cho cán bộ khuyến nông cơ sở. Những bài tập ở phần thực hành này có mục đích tăng mức độ ghi nhớ của học viên và khả năng chuyển hóa thông tin thành kiến thức của họ sau khi kết thúc chương trình tập huấn. Phần thực hành đã được tiến hành và ngày cuối của chương trình tập huấn với những nội dung như: 1) học viên thực hành sử dụng những phương pháp và kỹ năng tập huấn có sự tham gia để chuyển tải nội dung về PAEM, 2) giảng viên và học viên khác cùng nhận xét cho phần thực hành này. Học viên được tự do lựa chọn nội dung liên quan đến PAEM và phương pháp để chuyển tải nội dung này trong phần thực hành. Học viên thực hành theo từng cặp một. Các học viên khác đóng vai trò là cán bộ khuyến nông cơ sở trong quá trình thực hành tình huống này. Thời gian thực hành cho một cặp học viên là 30 phút. Thời gian nhận xét cho phần thực hành của từng cặp là 10 phút.

Hướng tiếp cận có sự tham gia đã được sử dụng trong khóa tập huấn với nhiều phương pháp đào tạo tích cực như thảo luận và làm bài tập nhóm, động não, đóng vai, thuyết trình tích cực với sự kết hợp của các giáo cụ trực quan, trò chơi, các công cụ và phương pháp tương tác. Đặc điểm của các phương pháp tập huấn có sự tham gia này là:

1. Những phương pháp này sử dụng dựa trên nguyên tắc lấy người học làm trung tâm để nâng cao kiến thức hiện có của họ và thu hút người học trong quá trình tìm kiếm những ý tưởng mới và kiến thức mới một cách tích cực;
2. Giảng viên không phải là một thuyết trình viên chỉ đơn thuần cung cấp thông tin, mà là hướng dẫn viên hỗ trợ quá trình vận động của học viên trong quá trình trao đổi và chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm cũng như những điều mới mẻ khác;
3. Người học quyết định những thông tin và kiến thức nào phù hợp với quá trình sử dụng trong điều kiện thực tế của mình;
4. Giảng viên sẽ giúp học viên tự nhận thấy rằng họ có khả năng mang lại những thay đổi mang tính tích cực và lâu dài trong quá trình vận dụng kiến thức.

Hướng tiếp cận sử dụng trong chương trình tập huấn này được xây dựng dựa vào những nguyên tắc học của người lớn, cụ thể là:

1. Ấn tượng đầu tiên: Những hành động đầu tiên, thông tin ban đầu là rất quan trọng vì luôn gây ấn tượng mạnh và sâu sắc đối với người lớn.
2. Sự phù hợp: Người lớn chỉ thực sự quan tâm đến những nội dung, vấn đề có liên quan thiết thực đến công việc cũng như cuộc sống của họ.
3. Động lực: Người lớn thực sự học và có động lực khi họ nhìn thấy lợi ích khi tham gia vào tập huấn.
4. Chủ động/tích cực: Người lớn học được nhiều hơn khi họ tích cực và chủ động tham gia vào quá trình học vì "học qua làm".
5. Giao tiếp hai chiều: Tập huấn không thể chỉ được hiểu đơn thuần là quá trình “chuyển tải thông tin một chiều” mà là một quá trình “giao tiếp hai chiều”.
6. Sử dụng nhiều giác quan: Người lớn học có hiệu quả hơn nếu sử dụng nhiều giác quan cùng một lúc như thính giác, thị giác, xúc giác...
7. Luyện tập: Người lớn học tốt nhất khi được nhắc đi nhắc lại nhiều lần thông qua luyện tập.
8. Phản hồi: Người lớn khi đi học rất muốn biết thông tin nhận xét phản hồi về việc thực hiện nhiệm vụ và kết quả học tập của mình.
9. Thông tin gần nhất: Trong quá trình tập huấn có rất nhiều thông tin, kiến thức, kinh nghiệm được đưa ra để thảo luận và người lớn nhớ nhất những điều được trao đổi vào thời điểm gần nhất.

Hướng tiếp cận trong khóa tập huấn này cũng sử dụng nguyên tắc cơ bản của chu trình học thông qua trải nghiệm và chuyển hóa thành chu trình dạy thông qua sử dụng tình huống trải nghiệm. Do vậy, thực hành, học từ làm, học mà chơi, chơi mà học, và chia sẻ kinh nghiệm là những nguyên tắc cơ bản sử dụng trong khóa tập huấn PAEM TOMT này.

IV. Kết quả

IV.1 Đánh giá của giảng viên

Đánh giá kết quả chung: Đánh giá kết quả của học viên được giảng viên tiến hành dựa vào 3 tiêu chí chính về sự tham gia của họ (ở cả phần lý thuyết và thực hành), kết quả kiểm tra lý thuyết cuối khóa và kết quả thực hành (xem chi tiết ở phụ lục 2). Dựa vào các tiêu chí đánh giá đã đưa ra, khóa tập huấn tương đối thành công với 18.75% học viên đạt loại giỏi, 43.75% học viên đạt loại khá và 37.5% học viên đạt loại trung bình (Xem chi tiết ở phụ lục 3). Tuy nhiên,

có hai học viên không hoàn thành chương trình tập huấn. Những học viên này đã vắng mặt trong thời gian làm bài kiểm tra lý thuyết cuối khóa và thực hành. Hầu hết các mục tiêu cụ thể đề ra cho khóa tập huấn này và mong đợi của học viên đều đạt được. Nhiều học viên đã nỗ lực cố gắng trong quá trình học và đạt được những tiến bộ rõ nét.

Đào tạo giảng viên nòng cốt về PAEM: Nhìn chung, những học viên xếp loại từ khá trở lên đều có khả năng trở thành giảng viên nòng cốt về PAEM trong tương lai. Do vậy, có khoảng 60% học viên có thể sử dụng cho các khóa tập huấn về PAEM cho cán bộ khuyến nông cơ sở. Tuy nhiên, trước khi sử dụng chính thức, họ cần được thử thách qua một số cơ hội làm trợ giảng cho giảng viên nòng cốt hoặc là giảng viên thứ 2 trong khóa tập huấn về PAEM TOT với sự hỗ trợ của cán bộ nông nghiệp của dự án SMNR-CV Quảng Bình và thành viên của nhóm tư vấn về khuyến nông, những người có kỹ năng và kinh nghiệm tập huấn về PAEM cho cán bộ khuyến nông.

Đánh giá phần thực hành: Phần thực hành đã phản ánh kết quả học tập của học viên cũng như quá trình hình thành thói quen sử dụng PAEM sau này. Nhận xét đóng góp ý kiến sau mỗi phần thực hành của học viên được xem như là bước cơ bản quan trọng nhất trong chương trình tập huấn. Mặc dù học viên rất tự tin khi thực hành, kết quả phần thực hành vẫn còn nhiều “chỗ” cho việc tiếp tục tăng cường năng lực của học viên, ví dụ như: 1) chuẩn bị nội dung kỹ lưỡng và phù hợp với đối tượng; 2) sử dụng phương pháp một cách nhuần nhuyễn, đặc biệt là ở những bước như đánh giá nhu cầu của đối tượng, tương tác với học viên và tổng kết nội dung; 3) phối kết hợp kỹ năng và phương pháp trong quá trình tập huấn; và 4) sử dụng kỹ năng xử lý những tình huống khó.

Công tác tổ chức và hậu cần của khóa học: Công tác hậu cần của khóa học tương đối lộn xộn vì Trung tâm Khuyến nông Khuyến ngư Quảng Bình tổ chức vào cuối tuần. Ở một chừng mực nào đó, việc tổ chức này đã làm ảnh hưởng không tốt đến kết quả của khóa học. Hơn nữa, thời gian của khóa học tương đối ngắn để có thể hoàn thành hết nội dung và các hoạt động một cách kỹ lưỡng. Nhiều học viên bận những công việc khác vì thời điểm tháng 11 và tháng 12 là mùa bận rộn của khuyến nông. Do đó đã có một vài học viên không hoàn thành khóa học. Địa điểm tổ chức khóa học tương đối phù hợp, rộng rãi và đầy đủ trang thiết bị hỗ trợ để học viên tập trung hơn và khóa học có thể hoàn thành mục tiêu đặt ra.

IV.2 Đánh giá của học viên

Với mục đích chỉnh sửa và bổ sung nội dung và phương pháp trong và sau khi tập huấn, lấy ý kiến nhận xét của học viên đã được tiến hành ngay và sau khi khóa tập huấn kết thúc. Tất cả các học viên đều tự đánh giá rằng họ được củng cố và lĩnh hội thêm nhiều kiến thức về phương pháp và kỹ năng sử dụng trong PAEM, họ tự tin hơn khi sử dụng nó, họ có thêm kinh nghiệm trong việc tập huấn về PAEM cho cán bộ khuyến nông cơ sở cũng như biết phân tích sâu hơn những vấn đề/thành công/cơ hội của người nông dân trong các hoạt động sản xuất nông nghiệp. Kết quả đánh giá cuối khóa từ học viên được tổng hợp ở bảng 1.

Bảng 1. Kết quả đánh giá cuối khóa từ học viên

	% học viên
<i>Phương pháp và nội dung</i>	
Rất tốt	62.5
Tốt	31.25
Bình thường	6.25
<i>Tổ chức và hậu cần</i>	
Rất tốt	20

Tốt	57.5
Bình thường	22.5

Đánh giá này của học viên cũng góp phần khẳng định lại những đánh giá của giảng viên về khâu tổ chức hậu cần và thời gian của khóa học nêu ra ở phần trên.

v. Khuyến nghị

V.1 Khuyến nghị của học viên

Khuyến nghị của học viên để tăng cường chất lượng và kết quả của khóa tập huấn như sau:

8. Thời gian thực hành cần được bố trí dài hơn để giúp học viên có cơ hội cọ sát tích lũy kinh nghiệm.
9. Các khóa tập huấn tiếp theo (nếu như đã được lên kế hoạch) cần phải được tổ chức vào 6 tháng đầu năm để tránh thời gian bận rộn của học viên.
10. Tập huấn về chuỗi giá trị và lồng ghép chuỗi giá trị/thị trường cần phải được tiến hành kỹ hơn để giúp cán bộ khuyến nông nắm được cụ thể hơn nội dung này.

V.2 Khuyến nghị của giảng viên

Theo nhận xét đánh giá của học viên về nội dung lý thuyết và phần thực hành cũng như lad đánh giá của chính mình, giảng viên có một số khuyến nghị như sau:

1. Quá trình lựa chọn học viên cần phải được thực hiện một cách nghiêm túc hơn dưới sự giám sát chặt chẽ của cán bộ dự án SMNR-CV
2. Những học viên xếp loại từ mức khá và giỏi trở lên có thể được sử dụng để tập huấn cho cán bộ khuyến nông cơ sở về phương pháp khuyến nông có sự tham gia. Trước tiên, họ có thể được sử dụng dưới vai trò là trợ giảng cho giảng viên chính hoặc với vai trò là giảng viên thứ hai trong khóa tập huấn PAEM TOMT. Họ cần được đào tạo nhiều hơn thông qua quá trình thực hành áp dụng để có thể đảm đương được vai trò là giảng viên nòng cốt chính. Làm được điều này, hệ thống khuyến nông Quảng Bình có thể sử dụng tối đa nội lực của mình, từ đó tăng cường tính bền vững của quá trình áp dụng PAEM.
3. Để xây dựng mạng lưới giảng viên nòng cốt về PAEM, Trung tâm Khuyến nông Khuyến lâm Quảng Bình cần tiếp tục tăng cường năng lực của đội ngũ cán bộ thông qua triển khai các hoạt động tạo cơ hội cho cán bộ khuyến nông thực hành áp dụng phương pháp tập huấn có sự tham gia trong các khóa tập huấn về PAEM TOT.

Phụ lục

Phụ lục 1. Chương trình khóa tập huấn PAEM TOMT

Thời gian	Nội dung
Ngày 1	
Sáng	<p>Khai mạc và ổn định tổ chức lớp</p> <p>Giới thiệu về khoá học, mục tiêu, học viên và giáo viên, và kết quả mong đợi</p> <p>Kiểm tra đầu khóa</p> <ul style="list-style-type: none"> Lý thuyết về giảng dạy cho người lớn: <i>nguyên tắc học tập của người lớn, môi trường và chu trình học</i> Củng cố lại kiến thức về: 1) PAEM (đặc điểm của người nông dân và những mục tiêu của hộ, những hướng tiếp cận chính trong khuyến nông, PAEM, lồng ghép chuỗi giá trị và thị trường vào PAEM); 2) kỹ năng cơ bản sử dụng trong khuyến nông có sự tham gia: (<i>Kỹ năng ứng dụng (văn phòng phẩm, gi áo cụ trực quan), Kỹ năng sử dụng ngôn ngữ hình thể, Kỹ năng sử dụng ngôn ngữ lời nói, Kỹ năng lắng nghe, kỹ năng đặt và trả lời câu hỏi, kỹ năng cho và nhận phản hồi tích cực</i>); và 3) phương pháp cơ bản sử dụng trong khuyến nông có sự tham gia: (<i>Trình diễn thực hành, thuyết trình, tư vấn</i>)
Chiều	<ul style="list-style-type: none"> Phương pháp cơ bản sử dụng trong khuyến nông có sự tham gia: <i>Phương pháp động não, Phương pháp thảo luận nhóm, Philip (365), Phương pháp quan sát thực tế, đóng vai, trò chơi</i> Củng cố lại kiến thức về phương pháp và kỹ năng hướng dẫn sử dụng trong PAEM: <i>kỹ năng thúc đẩy/hướng dẫn, kỹ năng huy động sự tham gia tích cực của người dân, kỹ năng giải quyết mâu thuẫn tiến tới thỏa thuận, kỹ năng xử lý tình huống khó</i>
Ngày 2	
Sáng	<ul style="list-style-type: none"> Kỹ năng và phương pháp nâng cao sử dụng trong PAEM: <i>kỹ năng thu thập thông tin, xác định và giải quyết vấn đề, phân tích thành công-điểm yếu và mục đích và vấn đề (SWAP), phân tích thị trường và chuỗi giá trị, xây dựng và thiết kế mô hình với nông dân.</i>
Chiều	<ul style="list-style-type: none"> Xây dựng và triển khai chương trình/kế hoạch/ hoạt động khuyến nông có sự tham gia: <i>xác định nhu cầu, xây dựng chương trình/kế hoạch/hoạt động, triển khai, giám sát và đánh giá</i> Xây dựng chương trình khóa tập huấn cho tập huấn viên về PAEM (PAEM TOT) và kế hoạch bài giảng
Ngày 3	
Sáng	<ul style="list-style-type: none"> Các hoạt động quản lý khóa tập huấn TOT: tổ chức lớp, giới thiệu và làm quen, tổ chức nhóm học tập/thực hành, kiểm tra đầu khóa và cuối khóa, khởi động, ôn bài, tổng kết bài, đánh giá ngày/nội dung tập huấn Thực hành giảng thử của học viên
Chiều	<ul style="list-style-type: none"> Thực hành giảng thử của học viên Tổng kết nội dung khóa tập huấn Bế mạc

Phụ lục 2. Tiêu chí đánh giá học viên

Tiêu chí	Mức điểm tính:
Sự tham gia của học viên	20% tổng số điểm
Phần kiểm tra lý thuyết	40% tổng số điểm
Phần thực hành	40% tổng số điểm
Xếp loại	Số điểm đạt được
Xuất sắc:	9.1 - 10
Giỏi:	8 - 9
Khá:	7 - 7.9
Trung bình:	6 – 6.9
Kém:	< 6

Phụ lục 3. Đánh giá kết quả học viên

Stt	Họ và tên	Địa chỉ cơ quan	Điểm tham gia				Điểm lý thuyết	Điểm thực hành	Trung bình	Xếp loại	Nhận xét chung	
						TB					Điểm mạnh	Điểm yếu
1	Mai Trọng Thủy	Quảng Trạch	10	10	8	9,3	6,0	6,5	6,9	Tốt	Tự tin, năng động, kỹ năng giao tiếp tốt	Trẻ và thiếu kiến thức về PAEM
2	Phạm Đức Hùng	Quảng Trạch	10	8	8	8,7	5,5	6,5	6,5	Trung bình	Tự tin, có kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM	Thái độ áp đặt
3	Nguyễn Thị Phúc	Bố Trạch	10	9	9	9,3	5,5	6	6,5	Trung bình	Cởi mở và sẵn sàng tiếp thu PAEM	Nhút nhát và thiếu năng động
4	Nguyễn Quang Hải	Bố Trạch	8	9	9	8,7	5,5	6	6,3	Trung bình	Tự tin, năng động	Không sẵn sàng học và thiếu sự tham gia
5	Trần Thanh Hải	TTKN Quảng Bình	10	10	9	9,7	8,0	7,5	8,1	Giỏi	Tự tin, năng động và có kiến thức về PAEM	Thiếu sự tham gia và ủng hộ PAEM
6	Nguyễn Thanh Tinh	TTKN Quảng Bình	8	10	10	9,3	6,8	7	7,4	Khá	Năng động, sẵn sàng học và ủng hộ PAEM	Thiếu sự tham gia
7	Hà Xuân Anh	TTKN Quảng Bình	10	10	10	10,0	5,5	6	6,6	Trung bình	Năng động, sẵn sàng học và ủng hộ PAEM	Thiếu kiến thức về PAEM, kỹ năng trình bày yếu
8	Ngô Thị Hồng Hợi	TTKN Quảng Bình	10	10	10	10,0	6,3	7	7,3	Khá	Năng động, tự tin, có kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM	Kỹ năng trình bày và nói chưa tốt
9	Trần Đình Hải	TTKN Quảng Bình	10	10	8	9,3	7,8	8	8,2	Giỏi	Năng động, sẵn sàng học và ủng hộ PAEM	Kỹ năng trình bày và nói chưa tốt
10	Nguyễn Thị Sinh	TTKN Quảng Bình	10	9	9	9,3	5,0	5,7	6,1	Trung bình	Tự tin	Thiếu sự tham gia và ủng hộ PAEM, kỹ năng trình bày kém
11	Hoàng Thị Xên (lớp phó)	Đồng Hới	5	9	9	7,7	5,5	5,5	5,9	Trung bình	Tự tin	Thiếu sự tham gia và ủng hộ PAEM, kỹ năng trình bày kém
12	Đoàn Viết Thắng (lớp trưởng)	Tuyên Hóa	10	5	10	8,3						
13	Phạm Thành Long	Tuyên Hóa	10	10	10	10,0	5,5	7	7,0	Khá	Ủng hộ PAEM, có kinh nghiệm sử dụng PAEM	Thiếu năng động
14	Nguyễn Thị Thảo	Lệ Thủy	10	9	9	9,3	8,5	8	8,5	Giỏi	Có kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM	Thiếu năng động
15	Nguyễn Hoàng Việt	Lệ Thủy	10	10	5	8,3	7,3	7,5	7,6	Khá	Có kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM	Thiếu sự tham gia
16	Đình Xuân Nguyễn	Minh Hoa	10	10	10	10,0						
17	Nguyễn Thị Thúy	Quảng Ninh	7	10	9	8,7	8,0	7,5	7,9	Khá	Tự tin	Thiếu kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM
18	Trương Vĩnh Dung	Quảng Ninh		10	10	10	8,3	5	7,3	Khá	Có kiến thức và kinh nghiệm sử dụng PAEM	Kỹ năng trình bày còn yếu